This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

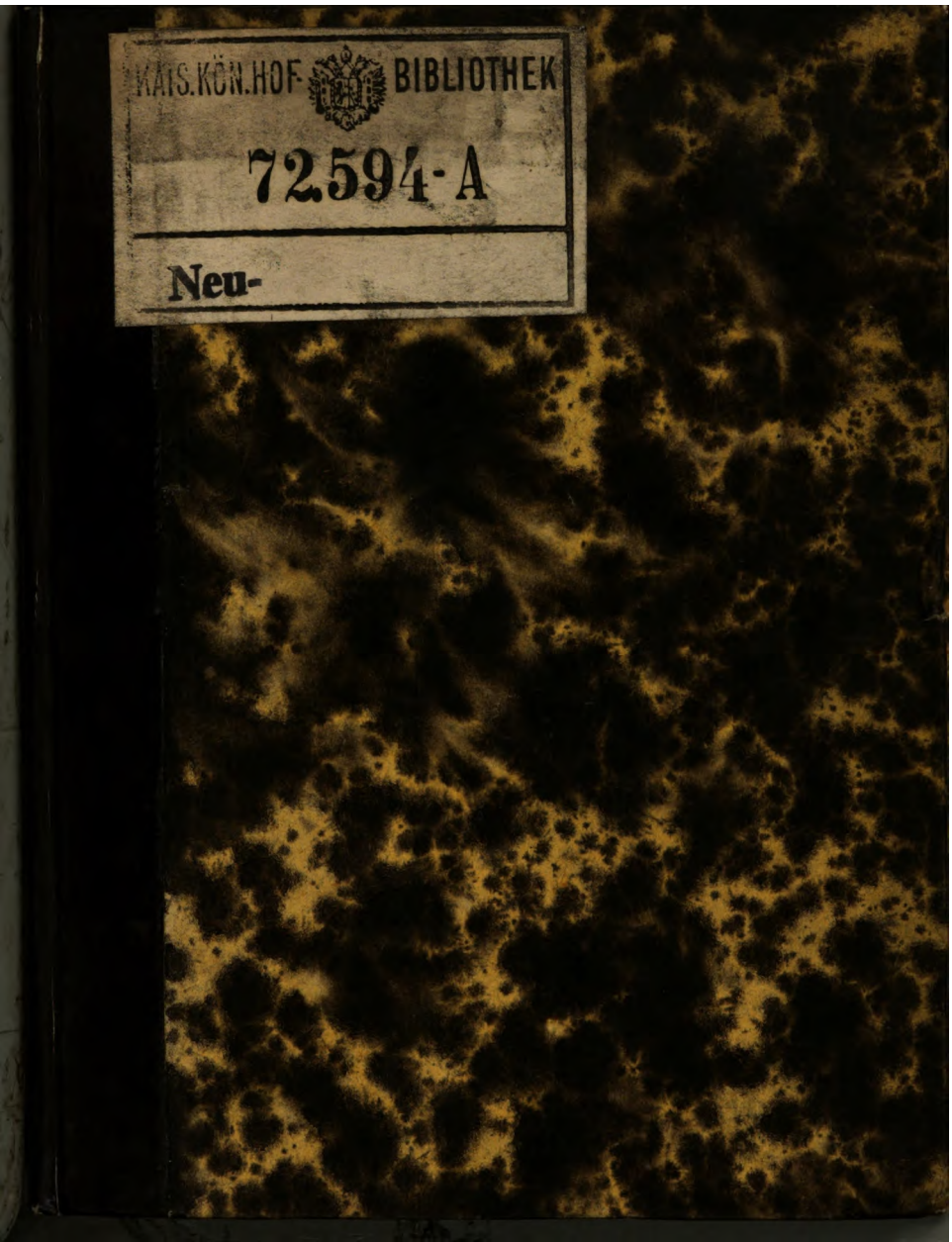

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z229400407

Digitized by Google

Digitized by Google

KRIESNICE.

MILOŠTE DRAGOJ NESUDJENOJ.

KNJIGA DRUGA.

IZDAO
DRAGUTIN KOSTINČER.

U KARLOVCU, 1865.

Tiskarna Abela Lukšića pod odgovornom upravom Dragutina Kostinčera.

72594-A

Digitized by Google

Digitized by Google

Kazalo.

	Strana.
Predgovor	V
Naputak	1
Moji šestoperi	3
Težki jadi	5
Sjećanje	7
Zaklinjanje vile	9
Hvale joj	11
Ciena vjere	13
Molećoj se dragoj	15
Zlatokosa premica	17
Ljepota	19
Istina	21
Duševno življenje	23
Suza joj	25
Preporuka drage Milutinu	27
Dika Sriema	29
Dunav	31
Podunavlje	33
Smederevo	35
Klisure	37
Ovidijevo zatočište	39
Smjer ljubovnih pjesama	41
Čudotvorna struka	43
Pomišljena sreća	45
Nada kriesnica	47
Množenje kriesnica	49
Milost sestara	51
Kumici	53
Dragine ručice	55

Digitized by Google

Hvataj horu 57
Hrvatskoj velikašici 59
Ćudna pjesma 61
Nalikovanje 63
Drugojako nalikovanje 65
Što si mi? 67
Berba u Sriemu 69
Lebdenje 71
U ljubavi Bog 73
Mojoj cigančici 75
Pjesniku pobratimu 77
Zašto si mi mila? 79
Moje srce znade za te 81
Pjesmi utočište 83
Stalnost nesreće 85
Ćeznuće 87
Vrdnička vila 89
Dvori na oblacih 91
Mojoj Zorici 93
Odkud sjaj mjesecu? 95
Tik do mene a daleko 97
Božićnica 99
Nada 101
Oskudica 103
Nježna tajna 105
Pokraj peći 107
Zora 109
Moja ponizna slika 111
Kita smilja i bosilja 113
Na novo ljeto 115
Božja ruka 117
Povratak 119
S Bogom tamburici 121
Tumač 123

Digitized by Google

Predgovor izdavaočev.

Liep dočck na liepih rukuh i prijateljske prosude prvih kriesnica po hrvatskih, slovenskih i českih listovih povedoše pjesnika, te je prošle zime priredio drugu knjigu tih pjesama, koju evo u bieli sviet razturujem.

Pjesnikova nesudjena draga, rekao bi, putuje i hladuje po Podunavlju, a pjesnik ju sliedi ustopice i bilježi pjesmicami njezine tragove a svoje osjećaje.

Želimo i nadamo se, da će druga knjiga kriesnica biti prama prvoj a da će naše domoljubno občinstvo razgrabiti ovo izdanje, nebi li došlo do drugog i trećeg, da se vidi, koliko cienimo svoje i koliko se želimo čim ponositi!

Najpače na liepe ruke naginju i navaljuju nove ove pjesmice, a po mom poniznom sudu nebi smjelo biti Hr-

Digitized by Google

vatice, u koje se nebi našla prva i druga knjiga kriesnica.

Pjesnik se nisad neimenuje, jer bi volio, da mu pjesme same sobom izadju na glas i da njihova unutarnja vrjednoća povede naše krasotice, toliko da budu ovim novim, baš njim namienjenim pjesmicam, koliko u obće našoj knjizi veledušne zakrilnice!

Toga bi nam trebalo, kao ozeblu sunca; jer bez njege krasotica, bojim se, nikada nam knjiga neprocvaće!

U Karlovcu na Ivanje g. 1865.

Dragutin Kostinčer

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

Naputak.

Izpod Kleka, stiene lomne,
Poletite put Dunava,
Kriesite se pjesme skromne,
Kud se dragin trag razznava.

Ta po smilju ona stupa,
A tragom joj bosilj niče,
U rosici oči kupa,
Svako milje k njoj se stiče.

Polietajte sve za njome,
Želje moje nadkriljujte,
Nježne, tihe i pitome
Nju mi krasnu obsjajujte!

Digitized by Google

Nebi l' uz vas ljepša bila
Nadsievajuć sjaj vam skroman,
Nebi li se dosjetila,
Da je duh moj tu pritoman.

Iznenada gle pobježe
Put bogata Podunavlja,
Niti mi ju plač susteže,
Nit ju pjesma obustavlja.

Nije druge, ajte za njom,
Uz nju, uz rod duh prijanja,
Pratite ju noćju, danjom,
Bez nje nije obastanja.

Digitized by Google

II.

Moji šestoperi.

Kadno Marko šestoperom
Ljutu kavgu zapodjede,
Ljudski mahnu za nevjerom:
K Muhamedu Ture sjede.

Šestoper si gradim i ja,
Doliči mi krvožednu:
Od cvatućih mirodija
Šest kitica spajam k jednu.

Tim se bacam buzdovanom
Za dragom si nesudjenom,
Za zlobnicom postojanom,
Za njezinom milom sjenom.

Digitized by Google

Al šestoper namjerice
Čim se takne moga zlata,
Razprši se u kitice,
Cviet je svaki ljepšeg cvata.

A ja mjesto da se lišim
Kivne svoje protivnice,
Sve oko nje okolišim,
Pred njom niže padam nice.

Ljuti moji šestoperi
Njezini su dični plieni,
Kod nje sam ti u zamjeri,
Napastnik joj zarobljeni.

Digitized by Google

III.

Težki jadi.

Oj Boga vam! braćo draga,
Znate l', što je obljubiti,
Štogodj smogne duše snaga,
A neljubljen ipak biti?

Za težke li znate muke,
Kad joj duša sva se čini
S božje strane, s božje ruke,
Uzor sreće tvoj jedini?

Kada misliš, ta te shvaća,
Duhu ti je duh u rodu,
S tobom prava kći domaća
U goru će i u vodu!

Digitized by Google

A kad tamo, moj jadniče!
— Da li ima udes hudji? —
Jedan joj se ti nesviče,
Od tebe se sama tudji.

Vidi silu paljevine,
Vidi srca tvoga jade!
Ali duše još njezine
Oganj isti nespopade.

U oku mi munje nema,
Da joj sievne srcu do dna,
Vila mi se na bieg sprema
Mučna, nujna i neplodna . . .

Digitized by Google

IV.

Sjećanje.

Još se sjećam srećna dana,
Kad iz noćnog, sunce, skuta
Ti mi granu nenadana;
Kad te spazih prvog puta.

Još se sjećam srećna časa,
Kad me dirnu ohladnjela
Divna njega tvoga glasa,
Kano božjeg glas andjela.

Još se sjećam onog trena,
Pogledat me kad izvolje,
Kad me miljem zatečena
Srce prvi put zabolje.

Digitized by Google

Sladka, Bože, uzdisanja,
Vrućih želja, krasnih nada
I miloga osjećanja,
Kad me ljubav prva svlada.

Ali zalud, vaj, uzdisah
Svom te ljubeć silom duše,
Zalud krvcom pjesme pisah,
Kadno mi te nedirnuše.

Oj sjećam se divna milja,
Što od mene kob odvrnu,
A osjećam evo zbilja
Tog sjećanja — tugu crnu.

Digitized by Google

v.

Zaklinjanje vile.

Što ga radiš, posestrimo!
Koje imaš preče stvari?
Sviet prolazi nujan mimo,
Za pjesmu nam slabo mari.

Oj, Boga ti, priteci mi
Ljepšom misli, ljepšim glasom
I sa zviezda sjaja snimi,
Paši pjesmu zlatnim pasom.

Oj, slave ti, daj veličja,
Daj milina našeg kroja,
Da milija, nego l' ičja,
Bude dievam pjesma moja.

Digitized by Google

Očiju ti, daj mi čara,
U zlato mi pero moči,
Daj mi munje, daj mi žara,
Da občaram crne oči.

Oj, tako ti roda dična,
Štono pleme tvoje slavi,
Daj da svaka bude slična
I pjesmici nakit pravi.

Oj, tako ti bratstva prava,
Pomozi mi mila vilo,
Pokraj Save i Dunava
Nebi l' pravog sklada bilo!

Digitized by Google

VI.

Hvale joj.

Hvalite ju, pjesme moje,
Moju dragu nesudjenu,
Začudjeni svi da stoje
Čujuć slavu nečuvenu.

Gle je skromne i srameće,
Gle andjela dobra, čista!
Gdje nožicu ona meće,
Dobro svako niče, lista.

Čistoćom je vazda divna,
Nezna, što je luda gizda,
Na nevjeru uviek kivna
Umriet voli, neg' da izda.

Digitized by Google

Oj, toga nam dajte mlieka,
Krv poštenu dajte djeci,
A obraza u nas meka
Nitko više nezateci!

Tad kraj Save i Dunava
Da krjesovi svud se lože,
Da pjevamo golih glava:
„Triput slava tebi Bože!“

Tko nedragu želi dragu?
Tko nevjernu vjerenicu?
Ja uz dragost vjere snagu
Na draginu čitam licu.

Digitized by Google

VII.

Cijena vjere.

Da nebudem ljubomoran?
Da neištem vjere toli?
Tomu bit će spreman, horan,
Tko sramoti, ruglu voli.

Krv mi nije izavrjela,
Još u mene ima žuči;
Volim, volim još andjela,
Nego zmiju, da me muči.

S tog se od nje skromne, čiste
Odvratit mi duša neda,
Knjige pišem zlatoliste,
Pa da na njih nepogleda.

Digitized by Google

Samo nju ću ja milovat,
Samo jedna ima vjera;
U zviezde ću vjeru kovat,
Nek mi cieli sviet zamiera.

Nikomu je drugom' nedam,
Usta njena moj su cvietak,
S njih jedinih ja izgledam
Moga raja započetak.

Ta nevjere ima čuda
I nemara svakog kroja;
Kad nestalnost nadje svuda,
Još će ona biti moja.

Digitized by Google

VIII.

Molećoj se dragoj.

Sa strahom se moliš Bogu,
Blažen pogled očituje
Uznos duše, skromnost mnogu,
A molitvu Bog ti čuje.

Čim se ruke tvoje sklope,
Već na zemlji s nami niesi,
Svetoduha već se pope
Do priestola na nebesih.

Andjeli te gledajući
Na molitvu s tobom stali,
A čujuć ti uzdah vrući
Svi se svetci smilovali.

Digitized by Google

Bogumila pobožnice!
Sviet svladale tvoje dike;
Sad ćeš silom molitvice
Pokoriti nebesnike.

Odsle rodu zavjetnica,
Svetica ćeš meni biti,
A božja ćeš ugodnica
Sve kod Boga izhoditi.

Blago onom, komu voliš,
Molitva ti kog spomene,
Oj, djevojko, kad se moliš,
Pomoli se i za mene!

Digitized by Google

IX.

Zlatokosa premica.

Vidjeh dievu zlatokosu;
Zlatne vlasi po svoj glavi
Našušuri, nježno prosu,
Ko kad mjesec dvor si pravi.

A pod kosom spazih lice,
Lice bielog od mramora,
Hladno, mrtvo, bez dušice,
Ko snieg mrzli sniežnih gora.

A u mrzlu sniegu vidjeh
Mrtva, crna dva ugljena —
Sve mi tielo čam obidje,
Takva bila slika njena.

Digitized by Google

Al ručicom nježnom, sitnom
Razturila kosu s čela —
I zenicom žarkom, mitnom
Oganj sipat zapodjela.

I zubiće pomolila,
Oživio mramor bieli,
S dragim draga proslovila,
Te se mramor poandjeli . . . . .

Jaoh čuda od ljepote!
Zapanjih se, prepadoh se . . . .
Al je ljepša i od ote
Moja dika crne kose.

Digitized by Google

x.

Ljepota.

Uz ljepotu sve se hvata,
Uz ljepotu sve prijanja,
Svatko živ ju rad svojata,
Svatko joj se božji klanja.

Za leptirom krasnim strêpim,
Na liep vedrac oko pregne,
A za cvietom nježnim, liepim
Desnica mi sama segne.

Mjesečina liepa, jasna
I liep mi se danak mili,
Liepo janje, srna krasna
Na milost mi srce sili.

Digitized by Google

Kamo l' nebi srce breklo,
Hvatalo se viek uza te,
Kad se na te toli steklo
Prekrasnosti obilate;

Uz ljepotu tiela svega
Kad još ljepši glas se sluša;
Kad se vidi srca njega
I preliepa tvoja duša.

Oj najljepšu tu si diku
Uljepšavaj, kiti, zlati;
Jerbo dušu miloliku
Zlobno vrieme nepotrati.

Digitized by Google

XI.

Istina.

Istina je dragi kamen
Padši na sviet sa nebesa',
Istina je plemstva znamen,
Prva dika tvog uresa.

Od sjajnoga tog kamena
Sav ti dom se milo sjaje,
A duša ti uzvišena
Tomu svjetlu privikla je.

Neznaš varke, ni dvoličja,
Laž je tebi strahovita;
Duh ti živi, pun veličja,
Iskrenost je istinita.

Digitized by Google

Blagost bistra, dragost vedra,
Ćud poštena, miso vjerna,
I burkanje tvoga njedra
Istina je čista, smjerna.

Rieć i volja, pogled oka
I suza ti milostiva,
Uzdisanja glas duboka
Istina je prava, živa.

I neljubav neubava
Prema meni istina je;
Njoj se pjesnik pokarava,
Al te ljubit neprestaje.

Digitized by Google

XII.

Duševno življenje.

Da i duh tvoj život živi,
Da osjećaš, tko si, što si,
Uz božanstvo da se privi:
Srce mi se tiem ponosi.

Rádu, brigam ti priviče,
Vještini se svakoj dovi,
Duh ti uz rad neponiče,
Već se uza nj' još osovi.

Znadeš, mila, da si čemu,
Da si temelj svojoj kući,
Da pri poslu i pri svemu
Duh ti vlada proničući.

Digitized by Google

A kad sedmi danak svane,
Kad od posla imaš kade,
Onda sladje išteš hrane
I utjehe i naslade.

Tada pjesma uzvišena
Dušu tvoju nebu vine,
Tad uživaš uzhićena
Neprekidne raj miline.

Tad i skromne kriesnice ti
Ljubav moju šaputaju,
Duša ti se duše sjeti,
Kojoj tužni danci traju.

Digitized by Google

XIII.

Suza joj.

Duša ti se duše sjeti,
Kojoj tužni danci traju,
I niz lice morda sleti
Kap žaobe momu vaju.

Oj da višnji Bog uzhtije
Umekšati srce kruto;
Suzicu ti da izvije
Stradanje mi težko, ljuto!

I da zbilja suza kane,
Liek milosti bolnu meni.
A od kapi ugrijane
Da se vedrac ukameni.

Digitized by Google

U zlato bi suzu kovo,
Nosio ju uz kraj lievi,
Ja bi srećan gospodovo,
Nebi kralji, ni carevi!

Za sve blago i bogatstvo
Neb' je mogo da prežalim,
Skupio bi vjerno bratstvo,
Da se srećan njemu hvalim:

„Glete braćo suzu dragu,
Dragin zapis divne moći!
Suza ima moć i snagu,
Da će za njom dika doći.“

Digitized by Google

XIV.

Preporuka drage Milutinu.

Milutine, ime moje.
Moj po pjesmi slavni brajne,
Štono k jednu, davno to je,
Latismo se cielji sjajne.

Eto k Tebi mog uzora,
Moga sunca na počitak,
Nebi li joj vruška gora
Prenamogla blag užitak.

S vruškogorskim djevojkami
Rada bi se da posestri:
Gorske vile ded' domami,
I kod vrela sag jim prestri.

Digitized by Google

Te sastavi sestram ruke,
Daj iz svetog pit jim vrela,
Da sestrice miloguke
Glas zapamte tvoga piela.

Pjevaj glase u trogube
Od ljubavi, sloge, nade,
Da se slože, da se ljube,
I nadom se da pomlade.

Nije l' dika krasna zbilja,
Vilovita i ugledna?
Nije l' bratskog Tvoga milja
I divne ti pjesme vriedna?

Digitized by Google

XV.

Dika Sriema.

Milutine, diko Sriema,
Zapjevaj de Sriema diku,
Da na svietu ljepšeg nema
Raja vili ni pjesniku.

Diljem krasne vruške gore
Vidiš svete samostane
I gospodske biele dvore
I na vrelu milo lane.

Vidiš sela i hramove,
Vinograde uza stranu,
A dobri te Sriemac zove
Na slavu si svomu danu.

Digitized by Google

Oko Sriema tri su seke
Biele ruke obavile,
Oko Sriema tri su rieke
Od mila se sastavile.

U slobodnoj zemlji odje
Svetinje su Tvog zakona!
A kad mili gost Ti dodje.
Zazvone mu sveta zvona.

Daj, da zvone . .; moj bo smjer je,
Da se čuje Sriema slava,
Nek i našim raste perje,
Nek i draga poigrava!

Digitized by Google

XVI.

Dunav.

Oj Dunave, mutna rieko,
Na ljubav si nalik ti mi!
I nju muti zlo mi prieko
I nad njom se magla dimi.

Dunavom se voza dika,
Dunav, dušo! znade, tko si?
I ljubav mi nju vozika,
Križem svieta dragu nosi.

Kad se Dunav išto smiri,
U njem sebe vidi dika;
Iz ljubavi moje viri
Dragina mi vazda slika.

Digitized by Google

Često Dunav, kud se vere,
Bregove je prelio si;
Ni ljubav mi nema mjere,
Ni zapreke nepodnosi.

Dunav pláka zemlje naše,
U more se crno slieva,
Tu ga propast crna paše,
I slava mu sva dospieva.

I ljubav mi uz nju ljubi
Zemlje miłe mile kraje,
U crnoj se tuzi gubi,
Pretvara se sva u vaje.

Digitized by Google

XVII.

Podunavlje.

Tužna li mi i dosadna
Ravnog onog Podunavlja!
Nujno teče voda hladna
Od Budima do Podravlja.

Al od Drave srce raste,
Vruška gora vîsi tjeme,
Uz bregove te kitnjaste
Naša pjesma, naše pleme!

Vukovarski bieli dvori,
Perivoji kamenički,
Tvrd Varadin na 'noj gori,
Podražuju duh pjesnički.

Digitized by Google

A pod mrkim Varadinom
Eno vedra novog Sada!
Nad Siona divnom brinom
Gorski vienac vinograda!

A gdje Sava bistra, čista,
S Dunavom se vjenča seka,
Biograd se visok blista,
Bjeluca se Zemun s prieka.

Tuda draga moja brodi,
Nove pjesme rodu pjeva,
Posestrimsko kolo vodi
A u kolu sve nadsieva.

Digitized by Google

XVIII.

Smederevo.

Gunduliću, imenjače,
Vječna slavo Dubrovnika!
Evo kolo igrat zače
I pjesmi je sva prilika!

Obasjanu rajskim sievom
Gle mi diku ljeposlavu
Pod starinskim Smederevom
Kod gradine pri Dunavu.

Tu ti bio Kizlar-aga,
Da Osmanu diku bira,
Što imala bit mu draga
I danguba njegva mira.

Digitized by Google

Ja pred tobom kapu skidam,
Tvog leleka želim evo,
Da zaplačem i zaridam,
Na što spade Smederevo.

I gudalo tvoje žudim,
Tvoje milje, tvoju snagu,
Da zapjevam i zagudim,
Kako ljubim svoju dragu.

Al neželim tvog kaduma
U bielome Smederevu,
Jer zaisto on bi umah
Zarobio moju dievu.

Digitized by Google

XIX.

Klisure.

Na pogledu Babakaja,
Iz sried rieke štono strši,
Golubac je s desnog kraja,
Tud si Dunav put prokrši.

Tud uljeze medj klisure,
Medju stiene strahovite,
Gdje orlove vidiš sure,
Da oštrelje gole kite.

Mračne špilje, stienje lomno,
Strašna vrlet, dno opasno,
Sve je divlje i ogromno,
Gledat krasno i užasno!

Digitized by Google

Od straha se putnik stresa,
Kad se vozi tuda drumom;
Nad njim strane do nebesa,
Pod njim Dunav šumi šumom.

Tu „bikovi“ s vode vire,
Tu se „kazan“ zaobluči,
Iz tjeskobe sad prodire,
Na „izlazu“ Dunav buči.

Medju strmim klisurama
Svako mjesto naški glasi;
Draga moja dosad sama
To veličje pjesmom spasi.

Digitized by Google

XX.

Ovidijevo zatočiste.

Do Šebeša gle gradinu
Iznad grdne provalije,
Tu, sviet prima pod istinu,
Da je bivo Ovidije.

Tu je, vele, prognan strado
Od divotna dalek Rima;
Jer je pjevo uviek rado
O ljubavi, cjelovima.

Tu o težkoj svojoj biedi
Bogovom se natužio
I slovinskoj već besjedi
I pjesmi nam vješt je bio.

Digitized by Google

I ja tako još stranujem,
Još mi duša bolna strada
I ja tužne pjesme kujem
Od miloga dalek grada.

Stradao je Ovidije,
Al je ljubljen za to bio;
A zlo mene prvo bije,
Nego li sam sagriešio.

On je tužne knjige piso
Poslje liepe sreće svoje;
Mene snadje tužna miso,
Čim mi sunce — granulo je.

Digitized by Google

XXI.

Smjer ljubovnih pjesama.

Čemu pjesma o ljubavi
I visoka o njoj priča?
Božanstvenim da se slavi
I od srca Bog veliča.

Čemu sila tog ljepšanja,
Slava čuvstva plemenita?
Da ljubavi sviet se klanja
I za plemstvo da joj pita.

Čemu ponos, krila čemu
I ljubavne hvala sreće?
Da nevolju shvaćaš niemu,
Gdje zakucat srce neće.

Digitized by Google

Čemu suze, tuge tvoje,
Kad te dragin nemar travi?
Da mi, braćo, znate, što je:
Viek vascieli bez ljubavi.

Čemu njega, sladko milje
I besjeda umiljata?
Da uzčuvam nježno bilje,
Što se njegom samo hvata.

Čemu duljiš te nevolje?
Ta u jadu dost uztraja! . . .
Da mi vjernost vidi bolje —
I da ljubav nema kraja.

Digitized by Google

XXII.

Čudotvorna struka.

U zoricu zasnovala
Liepa vila sa oblaka,
Liepa vila struku tkala
Od sunčanih žarkih zraka.

Žarke niti podatkala
Djevojačkim pogledima,
S kojih ljubav nije šala
I oganj se ognja prima.

Žarka potka i osnutak
Sve u plamen buknulo bi,
Da nebio blizu vrutak
Gorkih suza u žaobi.

Digitized by Google

Gorkih suza skupila si,
Što jih draga proli s muke,
Tkanje vila suzom kvasi . . .
Te gotove eto — struke.

Koga vila njom pokrije,
Taj ti ljubav vidi pravu,
Taj istinu živu snije,
Nadje srcu uporavu.

Znat istinu niesam horan;
Nad njom, vilo, daj razkriti,
Prostri pokrov čudotvoran,
Da me snije, da se . . smili.

Digitized by Google

XXIII.

Pomišljena sreća.

Da si moja, milo zlato,
Gospodjica mojim dvorom:
Ja bi pjesmom umiljato
Budio te ranom zorom.

Držeći te oko pasa
Rodjaj sunca gledao bi,
Slavu božju u dva glasa
Pjevali bi o toj dobi!

Tad za poslom da idemo,
A za volju jedno drugom
Da veselo potegnemo,
Ko što smo si dužni dugom.

Digitized by Google

Ta ljubav je ljudska sreća,
Ona snagu duše nàdí,
Ona trpna i škrbeća
I najteži poso sladi.

A kad dnevni luč ugasne,
Da se dušo zagrlimo!
Da brojimo zviezde jasne,
Da cjelovah nebrojimo!

Tad iz crnog oka tvoga
Da milinje božje vadim,
Pun blaženstva i pun Boga
Da ti srećne pjesme gradim!

Digitized by Google

XXIV.

Nada kriesnica.

Od Boga si milostiva
Nadamo se liepoj sreći,
Da će vatra naša živa
Dugo kriesit a nežeći.

Da nas neće mile majke
Izagnati iz svog doma,
Već da ćemo nježne bajke
Tu vjekovat viek vjekoma.

I milinom razgovara
Sve da ćemo u lagodi
Omiljeti mi do skora
Gospodjicam i gospodi.

Digitized by Google

I da ćemo nježnoj duši
Mnogi časak zasladiti,
Kad se srcu mir naruši,
Utjehom mu sladkom biti.

I da ćemo jeziku nam
Milo lice osvjetlati
I ljepotnim našim krunam
Ponos duši upjevati.

I da ćemo pokraj toga
Pjesnikovoj težkoj tuzi
Predobiti srca mnoga,
Povod dati — mnogoj suzi.

Digitized by Google

XXV.

Množenje kriesnica.

Kako nebi množile se
Kriesnice mi izpod ruke!
Kada ljubav prava trese,
Tušta pada sa jabuke.

Kako nebi množile se,
Kad imadem dost sestara!
Bratac treba da donese
Svakoj sestri milog dara.

Svake duše Bog se sjeti
Stvarajući zviezda jato;
Sve ste meni na pameti,
Kad pjesama kujem zlato.

Digitized by Google

Svaka sestra druge ćudi,
Svakoj drugi dar se mili;
Pjesnik svakoj nešto nudi:
Bi li mila dar taj, bi li?

S toga treba, da se roje —,
Da sam plodan kriesnicami,
Da mi nitko sestre moje
Tudjim darom nepremami.

A sav rojak s' mog ulišta
Kud drugamo da poleti?
Već do vašeg boravišta,
Gdje je mojoj milost sjeti.

Digitized by Google

XXVI.

Milost sestara.

Sestre će mi drago, milo
Dočekati pjesme nove!
Na milosti puno krilo
Dječicu mi njega zove.

Sestre će mi razaznati
Blagim umom, bistrim okom,
Da l' je način umiljati,
Što l' je sjeti toj uzrokom.

Pokazat će inom svietu,
Ako i jest to početak,
Da je vila na poletu,
Da je srčan taj poletak.

Digitized by Google

Pokazat će, da je njima
Ono milo, što je naše;
Da pjesama u nas ima,
Što srdašca neprèmaše.

Niesu kapi to do duše
Iz francezkih vinograda,
Što se sile i pjenjuše
I zabune iznenada.

Već je bistar, svjež napitak
Iz hrvatskog gorskog vrela,
Liepoj duši u razvitak,
A u slavu mog andjela.

Digitized by Google

XXVII.

Kumici.

Oj kumice! rieči, činom
Domoljubka znam da jesi;
Zato evo svom milinom
Kriesnica se tebi kriesi.

Znam, da gdjekad pjesme moje
Milo žacnu krv ti milu,
Po glavici da se roje —
I lagode na tvom krilu.

Znam, da si mi blagostiva,
Da nas kumstvo nježno spaja;
Da mi pojmiš osjetljiva
Tužan uzrok uzdisaja.

Digitized by Google

Znadem, da si hrabro diete,
Kći majčina ponosita,
Od glavice pa do pete
Hrvatica korjenita!

Znam, da dušom naša sva si;
Da ti želje zlata vriede;
Da ti suza oko kvasi,
Kad se naše rane zliede.

S toga evo, Bog i vjera!
Srce mi te pazi, gleda,
Nit će draga da zamiera,
Što te ljubim preko reda.

Digitized by Google

XXVIII.

Dragine ručice.

Umom li mi zašenuše
Ručice ti nježne, krasne,
Liepe grane nježne duše,
Diralice te opasne!

Na križ lievu u ljevici
Desnu tvoju — sladke misli! —
Pomislim si u desnici,
A živci se živo stisli.

Drugda mislim, da mi desnom
Dragajući brige pudiš,
A ljevicom tom nebesnom
Da o vratu meni sudiš!

Digitized by Google

Misli druge udešujem,
Da ručice majcukine
Dragam, gladim i cjelujem
Od dragote i miline.

A pak drugda desnica ti,
Pjesme moje u kup sdieva;
Oj ručice! Bog ti plati!
Tko uz milost da nepjeva?

Zadnja miso oko moči:
Ruje će me te poslužit,
Ugasle mi sklopit oči. . .
Pak se Bogu neću tužit!

Digitized by Google

XXIX.

Hvataj horu!

Biti, dušo, pak nebiti —
Tren je samo, tinji časak;
Bit, nebiti — to smo mi ti:
Danas bića, sjutra glasak.

Čas će zadnji dojuriti
Na dobnjaku tvom i mome,
Vapit ćemo i ja i ti:
S Bogom svietu, mili dome!

Ali za mnom i za tobom
Kakav će se glas iznieti?
To je briga još pred grobom,
To nam budi na pameti.

Digitized by Google

Kakav glas će još pred nama,
Glas istinit, nepobitan
Do Boga se uzvit sama?
Što l' će sudac neumitan?

To je smišljat naš zadatak,
To ugodit za tog vieka;
I jerbo je viek nam kratak,
Hvataj horu, jer nečeka.

Ni ljubiti ti nespori,
Kako l' ljubiš, svako veče
Savjestan si račun stvori;
I ljubavju — raj se teče!

Digitized by Google

XXX.

Hrvatskoj velikašici.

Oj gospodjo uzvišena
Tomu gradu na visini!
Budi pleme od plemena,
Pjesmi vrata daj odškrini.

Za tvog djeda velikaša
U tom dvoru hrabra gose
Pjevala se pjesma naša,
Sve hrvatski pisalo se.

Uz jele nam gledajući
Visoka si tu uzrasla,
A sa triema toj si kući
Slobodicom duh napasla.

Digitized by Google

List si dakle naše gore
A još stabla sa visoka —!
Tim ponosom kiti dvore,
Hrvaticom bud' od oka!

I pjesma je plemenita,
Što s daleka sad ju čuješ,
Smiljem ti se u grad hita,
Da našinstvom velikuješ!

Budi dika nad sve dike,
Pak ću slavit tebe za to,
Ko što ljubim u velike
Plemenito svoje zlato!

Digitized by Google

XXXI.

Čudna pjesma.

Čudnih žica na tamburi:
Siev je po njih munjeviti
A nešto se nebo tmuri,
Čudna li će pjesma biti!

Zlatne žice same zuje:
Morda u njih vjetar svira.
Grom li s njih se odjekuje,
Tko li žice u vas dira?

Al sve jače žice zuje,
Nerazumieš jedne rieči,
Na tužaljku nalikuje,
Što sa žica bolno ječi.

Digitized by Google

Netko tužnu pjesmu sklada,
Cvieli, jeca i uzdiše,
U srce te glas ubada,
A suze ti lik obliše.

To je pjesma tužne majke,
Kad joj čedo smrt ugrabi;
Nema rieči, nema stajke,
Udilj cvieli glas joj slabi.

To je tuga najtužnija,
To je pečal strahovita;
Tako tužim bolan i ja,
Pak je pjesma čudnovita.

Digitized by Google

XXXII.

Nalikovanje.

Krasota si, slična Ladi,
Kano labud pûti biele,
Svježa, kano cvietak mladi,
Tankovita poput jele.

Rumena si, ko ružica,
Nepristupna poput trna,
Spretna, kano vjeverica,
A plaha si kano srna.

Ko jabuka ti si puna,
Kano janje umiljata,
A hitra si, kano kuna,
Po vrednoći sva od zlata.

Digitized by Google

Nježna, kano golubica,
Sladka, kano sladjan sanak,
Vidna, kano paunica,
Dobra, kano dobar danak.

Skromna, kano ljubičica,
Mudra, kano mudra basna,
Osjetljiva, kano žica,
Blaga, ko noć ljetna krasna.

Divotom si sestra zori,
Sunce si mi u istini:
A koji te liepu stvori,
Sam je ljepši Bog jedini!

Digitized by Google

XXXIII.

Drugojako nalikovanje.

Ljuta li si poput zmije,
Kada tkogodj bezobrazi;
Mila tvoja krv uzvrije,
Pogled sievne i porazi.

Još si ljuća i od guje,
Kad nas zlobno tko ujeda,
Sto je naše, ponizuje,
Na našem nam mira neda.

A rad tvoje te ljutine
Stoput bi te poljubio
Od radosti i miline —
Samo kad bi vlastan bio!

Digitized by Google

Al' se bojim tvog zazora
Tvoga mraza, tvoga leda.
Tvoga mraka i priekora,
Tvog nemara i negleda.

Jer si tvrda, kano kamen
I studena kano zima —
Zalud bukti srca plamen,
Tebe mi se ni neprima.

Na što godier nalikuješ,
Sve za liepo ja sam spozno;
Al, ko kamen, da tvrduješ,
To je po me krivo, grozno!

Digitized by Google

XXXIV.

Što si mi?

Ti si zimska noć mi vedra:
Mjesec sja„e, snieg svjetluca,
Sjever hladni steže njedra,
A od zime srce puca.

Sa prikrajka samo krišem
Gledam dušo liepu tebe —
Parim oči i uzdišem,
Ali nemar tvoj me zebe!

Dûga si mi raznobojna,
Tavnu nebu lûk si nâde!
Al si jaoh neobstojna,
Ugrabit se lûk nedade.

Digitized by Google

Ja te suznim okom pratim,
Miline ti motrim razne,
A kad segnem, da uhvatim —
Ostaju mi ruke prazne.

Sanak si mi ti najsladji:
Sunce grane nama dvoma;
Ja sam slavan, dičan, mladji;
Ti si dika, slast mi doma.

Kad u zoru —: san je slago!
Kosa sieda, čelo brižno;
Daleko je moje drago,
Daleko je, nedostižno!

Digitized by Google

XXXV.

Berba u Sriemu.

Rano, rano, u cik zori,
Jošte traje sierak suri,
Djevojački glas zaori,
U berbu se ženskad žuri.

Sunce žarko već kod djela
Nadje liepe beračice,
Pjesmom gora zatutnjela,
Veselo je Sriemu lice!

Tu se sladko pripovieda,
Pjeva, smije, podvikuje,
Jedno drugom mira neda,
Šalu sbija, podražuje.

Digitized by Google

A uz šalu i udoblje
Vinograd se eto obra,
Našali se i nazoblje,
Nadje vojna — dieva dobra.

Smederevke, tamjanike,
Uz ružicu Slankamenke
Ponavežu liepe dike,
Svaka nosi dvie vijenke.

A kad već se mrak uhvati:
Tjeraj kolo naokolo!
Samo dosta bilo brati!
Samo, draga, dodj' u kolo!

Digitized by Google

XXXVI.

Lobdonje.

Da sam kitnjast, zelen borak,
Da mi ravna zalud tražiš,
Te dohodeć na odmorak
U hladu mi da se blažiš!

Spuštio bi vite grane,
Odsvuda te da zaklonim,
I od tebe, milo lane,
Tuge, brige da odgonim.

Da sam vjetric, te na samom
Mirise ti donoseći,
Da uspavam tebe mamom
Milo šapćuć, lavoreći!

Digitized by Google

Uzdisaji da te hladim,
Da te ljubim a nebudim,
Da ti njegom san zasladim,
Posmjeh lišća da izludim.

Il da bar je tu pod tobom
Grob mi hladan, nenariekan,
A neznanim tim nad grobom
Da je log ti mio, mekan:

Širio bi u njem ruke,
A dva od njih ružmarina
Svela bi se u obluke
Oko tiela ljubičina.

Digitized by Google

XXXVII.

U ljubavi Bog.

Kada ljubiš, krasna diko,
Blag u tebi Bog govori,
A plemenit ikoliko
U ljubavi duh ti zori.

Niesmo, dušo, mi na svietu,
Da se samo napinjemo
Korist steći, odbit štetu,
Kano ono zviere niemo.

Ljudski um se višeg maša,
Ljudsko srce više žudi,
Ljepšoj sreći sviest je naša
I u našoj Bog nam grudi!

Digitized by Google

Samo ćovjek svomu Bogu
Veličanske hrame zidje;
On na zviezde meće nogu
I za znanjem, slavom idje.

U blaženstvu osjećaja
Uljudi se i uspije;
Glase sklada, boje spaja,
Biser niže, vience vije.

Slušaj Boga tog u sebi,
Budi stvor mu plemeniti,
Svetu iskru upotriebi —
Ljubi, gledaj boljom biti!

Digitized by Google

XXXVIII.

Mojoj cigančici.

Pravo, pravo, njego mila,
U cíganskom da si ruhu
Čuvida se načinila,
Razvedrila noć mi gluhu.

Kako si mi nježna ciela
I obilna milotami!
Za čudo je, da iz tiela
I duše mi neizmami.

Kako si mi tiha, skromna,
Rodoljubna baš podpunce!
Iz meteža tog ogromna
Ti mi sinu kano sunce!

Digitized by Google

Blagoumna izvanredno
Ti se mojoj sjeti dovi,
Kad mi reče, srce čedno
Na sva usta da neslovi!

Kako majka tvoj napredak
U molitvu svoju meće,
Tako redak sve po redak
Pjesnik tebi spomen spleće.

Srećna bila srcem, činom!
Sjećali te srećni dani,
Iz srca mi da vrlinom
Pjesmu ovu izcigani!

Digitized by Google

XXXIX.

Pjesniku pobratimu.

Pobratime mój predragi!
Liepa dušo, tvrda vjero!
Duševnoj si u prevagi
Vazda nebu u vis smiero.

Putnik nedrag u tudjini
Od nemara, neljubavi
Ti dobježe domovini,
Pjesmami se tu proslavi.

Pjesme tvoje divotnice
Rodu su nam čisto zlato,
A braća ti i sestrice
Slave srce prebogato.

Digitized by Google

I moja te ljubi dika,
Prati okom milovidim
Rodu mila zatočnika;
Malo što ti nezavidim.

Al i moja duša žedna
Pjesmom ti se nasladjuje
A uz pratnju druga vriedna
Ljepši glas se udešuje!

S tog i tebe tamo žudim
Kriesnice mi gdje se roje,
Ta uz tebe i ja gudim:
„Miruj, miruj, srce moje!

Digitized by Google

XL.

Zašto si mi mila?

Kad prolaziš, dušo, vidom
Zagledljivom pred gospodom:
Mila si mi svojim stidom,
Krotkim, nježnim, brzim hodom.

Kad se kitiš kitom smilja
I naša si sva odielom:
Mila si mi, što si zbilja
Hrvatica dušom, tielom!

Kad se, dušo, Bogu moliš
Ranoranka i u hramu:
Mila si mi, što nevoliš
Hram polazit tek na mâmu.

Digitized by Google

Kad se učiš i umuješ,
Kada pjesmom tjeraš brige:
Mila si mi, jer njeguješ
Naše pjesme, naše knjige.

Kad u družtvu bezazlena
Šale sbijaš, sve premećeš:
Mila si mi, što ni sjena
Pristojnosti zliedit nećeš.

Nemilice kad si hladna,
Kad mi ledom srce paraš:
Mila si mi, što me jadna
Nevoljnika bar nevaraš!

Digitized by Google

XLI.

Moje srce znade za te.

Moje srce znade za te
Svak čas dana, noći tavne;
Jerbo želje, što te prate,
Žice su mi brzojavne.

Te te žice obkružaju
I tebi su na dotaku,
Te na kom si, sunce, kraju,
Što li misliš, znam na dlaku.

Što ti nježna pjeva duša,
Što ti srce milo snieva,
To tvoj pjesnik vidi, sluša,
U daljini razumieva.

Digitized by Google

Slutno srce sve osjeća,
Što u živac tebe dirne,
Bila radost, želja, smeća,
Il blaženstvo ćudi mirne.

Množe mi se suze plimom,
Kada ti se suza tisne;
A kada me biješ zimom,
Srce malo da nesvisne.

Tako srce znade za te,
Ali neznaš ti za mene:
Tvoj u mene bosilj cvate,
U tebe mi smilje vene.

Digitized by Google

XLII.

Pjesmi utočište.

Kud je suza bistra, vedra
Već na oči doći vična?
Kud će pjesma, već na njedra
Gospojica, gospodična?

Tu je pjesmi utočište,
Tu joj hrana i obrana,
Tu miline lagodište
I trajnoga zbiljnost stana.

S toga pjesmu kitim cvićem,
Kupim slasti i mirise
I krasote u nju mećem,
Da vam prija i mili se!

Digitized by Google

Vaša volja i dobrota
Uzdanje su moje cielo,
Vaša milost i milota
Pjesama su mojih vrelo.

Slab je još joj glas sićušni,
Nit ju mare sloboditi
Zatočnici veledušni;
Vaša tek ju milost miti!

Ali od vas milovana
Pjesma doć će do ugleda;
Ta sunce joj moga dana
Zamrknuti jošte neda.

Digitized by Google

XLIII.

Stalnost nesreće.

Smilovat se sudba neće:
Crni dani, zli slučaji,
Gola duša a bez sreće,
I čemerni zalogaji!

Smilovat se sudba neće,
Oblačan je svod mi neba,
Srce tužno, zlosluteće,
Svud nemilak i ozeba!

Stinula se moja krvca,
Prevari me sviet nevjerni,
A od nada mojih drvca
Pepeo je gromoderni!

Digitized by Google

Smilovat se draga neće,
Nema kraja mom leleku,
Posulo me brige cvieće,
Svega vieka suze teku.

Suze teku, njih je dosti,
Ko na mladoj gori lista,
Dosta ljudske nemilosti,
Dost nesreće, jada trista!

Al nevolja volju uči,
Ljudi kažu, a ja čujem,
Te od muke, što me skuči,
Pjesmorodan pjesnikujem.

Digitized by Google

XLIV.

Ceznuće.

Želim, čeznem, gramzim, ginem,
Krila želim ognjem svetim,
Da planine prekominem,
More jada da preletim!

Srce brêči, krvca vrije,
Vruć se uzdah popodire,
Srcu nigdje mira nije,
A ruke se same šire . . .

Sve po meni idu mravi,
Sve me netko zove, mami,
Bezsanica dušu travi,
Svak je časak godina mi!

Digitized by Google

Srce želi, srce prosi,
Plamom gorim neumrlim,
Plamna miso k njoj me nosi,
Da ju ljubim, da ju grlim . . .

Al bez sidra tvrde nâde
Na more se meni neda,
Sve se više u vis grade
Klisure mi tvoga leda.

Već me nište želje vruće,
Dnevice mi nada manja,
Srce će mi uz čeznuće
Prepunit se bezuhvanja!

Digitized by Google

XLV.

Vrdnička vila.

Pod vrdničkom starom kulom,
Vrušku goru štono kiti,
Gdje podgorju ima ulom,
Samostan je glasoviti.

Lazarevo tu je tielo,
Srbski grb je na pokrovu,
A na caru još odielo,
U kom svrši na Kosovu.

I od zlata čaša tu je
Kom Milošu car nazdravi;
A svetinju sviet cjeluje
Sastajuć se tu na slavi.

Digitized by Google

Tu za vilu kazaše mi,
Kojoj duša pri svetinji
Na svetu se radnju spremi
Pjesmom puneć obzor sinji.

Uzbrah ružu mjesečnicu
I do vile proputovah
Dostavih joj tu ružicu,
Prijav srca pjesnikova.

Ali vila ružu primi
Nevidice izza stiene . . .
Tako, dušo, pjesme ti mi
Milo primaš, nećeš mene!

Digitized by Google

XLVI.

Dvori na oblacih.

Stvorih dvore na oblacih
A od zlata suha, čista.
U njih mečta tebe baci
Da s' u zlatu zlato blista.

Tu ti stvaram divne stvari,
Dangubice svakojake,
Tu te blaže rajski čari,
Ljubavi te griju zrake.

Kud pogledaš, kita cvieća,
Tiho slovo tvoga znanca,
Svud milina pramaljeća
I ljepota tog ljetanca.

Digitized by Google

I bogatstvo još jeseni
I bjelina biele zime —
Sve divotnoj u zamjeni
Mili ti se koječime.

Želje moje — lišća vienac,
Suze moje — niz bisera,
Misli moje — svjež studenac,
Kamen dragi — moja vjera.

Uzdasi mi — vjetric blagi,
Srce moje — glavnja kriesu,
Nâde moje — izgled dragi,
Pjesme moje — molitve su.

Digitized by Google

XLVII.

Mojoj Zorici.

Oj Zorice! mila kćeri,
Utjehe mi sladka nado!
U punoj te ljubim mjeri,
Ko zenicu pazim rado.

Srdašce ti dobro putim,
Da se nadaš više muci
I udarcem sudbe ljutim,
Neg li sreće punoj ruci.

Al je muka svaka manja,
Kad ju spreman čovjek čeka
I u Boga pun uhvanja
Dužnost shvaća svoga vieka.

Digitized by Google

A kad mi te sreća nadje,
Zavjeta si neprekrši,
Već još sladje i još radje
Svetu dužnost sviestno vrši!

Osovi se dušom cielom
Te pomamu svaku kroti,
I zatomi žalost djelom,
Srce suzom olahkoti!

Da uzmogneš biti jaka,
Ljubavi se moje sjeti!
Kroz mrak jada i spletaka
Te kriesnice svietlile ti!

Digitized by Google

XLVIII.

Odkud sjaj mjesecu?

Oj mjeseče sjajni, bieli!
Odkud tebi sjaj divotan?
Slušaj druže neveseli,
Da ti kažem blagohotan.

Da je sjaj ti od sunašca,
Tek je priča uma, glave,
Što nepozna ni uzdašca,
Niti mečte bujičave.

Silno množtvo liepih oči,
Modrih, sivih i garavih
U te svjetlost svoju toči,
Toči blažen sjaj ljubavi.

Digitized by Google

Na daleko razstavljene
U tebi se oči stiču,
Draga dragog tad spomene,
Svi si vjeru tad obriču.

Al se sjaješ, druže slavni,
Samo srećnih od pogleda,
A lice ti kad potavni,
Mrči ti ga srca bieda.

Kad mi draga gleda u te,
Bože krasne mjesečine!
Ja li motrim tvoje pute,
Jaoh tužne pomrčine!

Digitized by Google

XLXI.

Tik do mene a daleko.

U daleku svietu tudjem
U svratište neko sjajno
Boraviti noćcu udjem
Namjerice i slučajno.

Sjedeć dugo mûčim mûkom,
Kad na jednom tik do mene
U glasovir brzom rukom
Udarati netko krene.

I za malo žensko grlo
Uz glasovir stà se orit,
A ja glas taj poznam vrlo
Glas taj zvonak i romorit.

Digitized by Google

Snebivam se, snenadjujem,
Nevjerujem, a zaista
Nesudjenu dragu čujem,
Gdje milina stvara trista.

Gdje se širi glas joj svježi,
U vis puti krila hitra,
Gdje se blaži, gdje se nježi,
Razgaljenim glasom titra.

Svih milina raj osjećah
I negodje moje prieko:
Bila blizo moja sreća,
Tik do mene a daleko!

Digitized by Google

L.

Božićnica.

Na ti dušo božićnicu
Zdravu, jedru i crljenu,
Kano plamen na tvom licu,
Kano momu žar plamenu.

Jabuka ti vjeru daje,
Da je moja liepa sreća,
Kad uz svete običaje
Prve te se pjesnik sjeća.

Nju mi tihe rieči prate,
Od sveg svieta da ti volim,
Blagih dana da se za te
Višnjem Bogu tiho molim.

Digitized by Google

Svetih misli, kaže puna,
Da su puni pjesmoznalci,
Da te moja miso nuna,
Kano čedo u ljuljalci.

Jabuka ti veli puna,
Da su moje pune oči,
Kad mi sine moja kruna,
Kano sunce od istoči.

Jošte veli jabuka ti,
Da bi carstva rad imao,
I kad tebi dar je dati,
Da bi za te oči dao!

Digitized by Google

LI.

Nada.

Nada liek je sadašnjosti
I utjeha i zaslada
A liep sanak budućnosti:
Blago onom, tko se nada!

Žarko sunce kad pripržì,
Radioca trudna tada
Na kreposti nada drži:
Blago onom, tko se nada!

Kad bolestnu ka uzglavlju
Dopristupi smrt zlorada,
On se jošte nada zdravlju:
Blago onom, tko se nada!

Digitized by Google

Kad sirota ništa nema
I na svome domu strada,
Tad se s nadom u sviet sprema:
Blago onom, tko se nada!

I kad već se življet neda
I nevolja tielo svlada,
Čovjek bolji sviet izgleda:
Blago onom, tko se nada!

Tako i ja u nevolji
Sam se varam liepom nadom,
Da će doći dani bolji,
Al uzmiče sreća kradom.

Digitized by Google

LII.

Oskudica.

Odkad vijem viek svoj čudan
I sviet motrim tim očima,
Potreban sam i oskudan,
Ko što pjesnik biti ima.

Odkad voljan pjesnikujem,
Oči su mi sve punije,
I željami obilujem,
Uslišaja al jim nije.

Po pjesnički nemam ništa
Do tambure i mog pera,
Nemam dvora ni dvorišta,
A u glavi smjer do smjera.

Digitized by Google

Al uz njegu posestrima
Pregorjet ću trista želja ;
Za uzpokoj srce ima
Dva, tri dobra prijatelja.

Oskudicu samo jednu
Pregorjeti nikad neću,
Ona vazda meni biednu
Burka srcem i pameću.

Ta najcrnja nevoljica,
Što me, dušo, na tle baca,
To je stalna oskudica
Sladkih tvojih poljubaca.

Digitized by Google

LIII.

Nježna tajna.

Pitate me, koja ta je,
Za pjesnika što nemari,
Za suze mu ništ nehaje
A oganj mu udilj jari?

Znate, da je rodoljubna,
Da je duha uznosita,
Oka plamna i pogubna,
Srca nježna, plemenita.

Gospojice, gospodično!
Glej u svoje ogledalo,
Je l' ti srcu srce slično,
Je l' do roda što ti stalo.

Digitized by Google

Pak si misli bar od šale,
Da si milo zlato moje,
Da su ove pjesme male
Puki odsjev dike tvoje.

I netvrduj kano kamen,
Već mi srcu srce budi,
Daj mi pjesmam tihi znamen,
Da na tvoje lete grudi.

Pak će pjesnik srećan biti,
Slavit tvoju sliku sjajnu,
U srce će sahraniti
Liepe sreće nježnu tajnu.

Digitized by Google

LIV.

Pokraj peći.

Pokraj tople peći sjedim,
O toplome sanjam ljetu
I u oganj tužan glêdim,
Pri njem grijem svoju sjetu.

Od zelena nekad drvca
Gle kako se žera žari,
Ko crljena vrela krvca,
Kad ju ljubav podudari.

Pretvara se živ žeratak
U crn ugljen, siv pepeo:
Svakom ognju viek je kratak,
Kad ga hranit nebi htjeo.

Digitized by Google

I srce mi već dogara,
Već se oganj u njem trne,
Od srca mi lug se stvara,
Mrtvi ugljen tuge crne.

Peć se hladi i već zima
U sobi mi ljuća biva,
I u srcu mah otima:
Oj dječače! daj goriva!

Srcu, dušo, daj goriva,
Pogled milo govoreći,
Da negasne vatra živa!
To mi pjesma pokraj peći.

Digitized by Google

LV.

Zora.

Pietli česte, prozorje je;
Sanče! bježi da, uranim:
Nadaju se pjesmi seje,
Ja jih pjesmom budit kanim.

Prenite se sladke sestre,
Da vidite u tihoći,
Kako zora grimiz prestre,
Kud će žarko sunce doći.

Tako i ja sipam ruže
Pred dolazak vaš mi svietli!
A da seje san neduže,
Pjesmice su budni pietli!

Digitized by Google

Svjež je zračak, para zdrava,
Sva se narav odmorila,
Od rosice sja se trava,
A ptičica pruža krila.

Na nožice, moj urese!
Um nam bistri zora rana,
Tko urani, nekaje se,
Veseo je svega dana.

Ustaj dušo zorolika!
Da mladjenju tom se čudiš,
Ranoranka uz pjesnika
Poput zore da mi rudiš!

Digitized by Google

LVI.

Moja ponizna slika.

Čovjek sam ti, dušo, griešan,
Protuslovlja grda neman,
Štočim valjan, štočim smiešan;
Al na dobro ipak spreman.

Kad ljepota na me sine,
Lukavi me tad zakvači;
Al kad dodje do istine,
U meni je Bogo jači!

Slavoljuban, ko svak pjesnik,
Da sam vriedan, rado sanjam;
Javi li se koj nebesnik,
Ja se čedno njemu klanjam.

Digitized by Google

Blag sam, skroman, tih u sreći,
Da bi samo došla kade!
U nesreći pak trpeći,
Sjetan, snosljiv i pun nade.

U ljubavi, kušaj taman,
Tu sam dušo goropadan,
Smušen, lakom i pomaman,
Nezasitljiv i dosadan.

Tako ljubit nezna niko,
Nit vjernijeg ima druga:
U toj slici, sladka diko,
Ja ponizan tvoj sam sluga.

Digitized by Google

LVII.

Kita smilja i bosilja.

Ajde k dragoj, kito smilja,
Stalnu svoju liepost kaži,
Uz te ide struk bosilja,
Miloduhom da ju blaži.

Hvali mi se, mila kito,
Da nikada smilj nevene
I da traje vjekovito
Ljubav moja bez promjene!

Reci dragoj povrh toga,
Da je miris od bosilja
Dim od ognja srca moga
S kog te pjesnik dragoj šilja.

Digitized by Google

Hvali mi se, da je pjesnik
Sadeći te ljubav pjevo,
Da je jadan zloudesnik
Suzami te sam zalievo!

Hvali mi se, liepa kito,
Da narodno ti si cvieće!
I da čedo korjenito
Za njedarca tebe meće.

Pa ćeš morda s tog razloga
Na presrećno mjesto doći,
Kuda meni ni za Boga
Ni pogledom nije moći! —

Digitized by Google

LVIII.

Na novo ljeto.

Grme puške i topovi
I pjevanka zače eto!
Sviet naume svoje novi
I svetkuje novo ljeto.

I ja evo nove želje
U srca si njezi kupam
I u zdravlje i veselje
U vrata ti pjesmom lupam.

I ja misli plamenite,
Vriežeć žarko domoljubje
U nježne ti spajam kite,
Da ti svietle budu zublje.

Digitized by Google

Sreći tvojoj, sreći doma,
Nek se zlatno doba začne!
Svemu svietu i nam dvoma
Kobim kobi probitačne.

Uz te kobi kriesnicu ti
Zlatnim kitim sad uresi,
Da ti zimski danak ljuti
Milotom se ljetnom kriesi.

Nek ti bude pametarom,
Da te ljubim njegom svetom
Godinicom ko što starom
Tako i tim novim ljetom!

Digitized by Google

LIX.

Božja ruka.

Što su pjesme te zloguke
Ljut mi lelek svakog trena,
Sve je milost božje ruke
Momu boljku namienjena.

Bog sam znade, što mi krati,
Ma i sviet mi nevjerovo;
Al Bog opet sve navrati,
Da je od zla dobro novo.

U sto sgoda ja opazih
I kažem ti, mili pobro,
Da od muke last izlazi,
Da i zlo je gdjekad dobro.

Digitized by Google

Na muci se jače smiera,
A nevolja volju uči,
Na mozganje zlo natjera,
I čovjek se bar odluči.

S tog mi Višnji tvrd je rajem,
Kad željami duša grieši;
A na muke kada stajem,
Milostiv se opet smieši.

Vidim, meni nije druge,
Već da štočim oskudjevam,
Da podnosim svoje tuge,
Pa da o tom bar vam pjevam.

Digitized by Google

LX.

Povratak.

Vratjaj mi se, srcu sele!
Put Pokuplja, Pokoranja;
Potežu su nas tamo vele
Nade, želje, spominjanja.

Potežu nas još onamo
Milog roda uzdisaji,
Drage misli tu i tamo
Uzgojene u potaji!

I ručice, što se šire,
Da nas milo dočekaju
I suzica, što prodire,
Znak presrećnu osjećaju!

Digitized by Google

Zovu rieke i mostovi,
Zovu gore i gradine,
Zovu staze i drumovi
Put premile postojbine!

Od želje je srce tiesno,
Nepokorno svomu gosi,
Biesni Sriemče! tjeraj biesno,
Živa paro! ti nas nosi!

Vi andjeli šestokrili!
Preneste ju na oblaku
Moju milu u dom mili,
A nek pjesma vri po zraku!

Digitized by Google

LXI.

S Bogom tamburici.

Tamburice, razbibrigo!
Zahvalan te o klin vješam,
Jer se opet na put digoh,
S brigami se da komešam.

Na romornoj pratnji hvala,
Kojom si mi pjesme moje
Miloglasno dopunjala,
Prikriv mane pogdjekoje.

S Bogom ostaj i nežali,
Da zloćudo i zlovido
Gdjekad težke od pečali
Žice sam ti izprekido!

Digitized by Google

Trebaš znati, da je tada
Kidalo se srce moje,
Te s jednoga tako jada
Postradasmo obodvoje.

Ako l' našeg za razstanka
Približi se morda tebi
Crnooka dika tanka,
Ti priliku upotriebi:

Dok šta nova neosnujem,
Ti se starim glasom javi,
Te odzuji tihim zujem
Staru pjesmu o ljubavi!

Digitized by Google

Tumač

drugoj knjizi kriesnica.

U glavnom upućujemo naše ćitaoce, da mi nigdje i nikada neizgovaramo pismena *h*, dakle da mi za posve pravilne držimo takove slikove, gdje se taj neglasnik u jednoj rieči nalazi, a u drugoj ga neima, kao n. p.

prepadoh se
crne kose.

Ta bar nitko nemože dvojbiti, da slikova negradimo oku, već uhu.

Neki su nam zamjerili, da ni u jednoj pjesmi neimamo ni više ni manje od šest kitica, i da smo si tiem mečti igralište suzili. Mi na taj prigovor odgovaramo, da smo se onim istim pravom služili, kojim je slavni naš Stanko Vraz gradio svoje djulabije samo od dvijuh kitica; onim istim povodom, kojim su postali talianski soneti. Htjedosmo liričkim našim prodirajem okončati vijalište, da nebudu pjesme gdjekoje preduge, a gdjekoje prekratke već da nalići jedna na drugu, kao kriesnica na kriesnicu. Zašto je buzdovan šestoper, a zašto su u svetoj knjizi andjeli šestokrili? — Zato su eto i kriesnice šestokitne. — A gdje nam se svidje pomišljaje bolje izvesti, preniesmo jih u drugu kriesnicu, te jih tu dopredosmo i domotasmo.

Da nam krasotice po riečnicih dugo neištu, protumačit ćemo nekoliko manje poznatih rieči:

Digitized by Google

U VI. kr znači: kivan = *aufsätzig, feindlich gesinnt* = *inimicus.*

U VII kr. ruglo = *Spott* = *ludibrium.*

U IX. kr. premica = *ebenbürtig (hier ebenbürtige Schönheit)* = *aequalis (pulchritudine).*

U X. kr. svojatati = *als sein Eigenthum ansehen* = *suum aestimare.*

pregnuti, *prezati* = *hastig und oft anblicken* = *cito et saepe adspicere.*

U XI. k. neubav, a, o = *unschön* = *turpis.*

U XIV. kr. valja znati, da se je pjevalac kriesnica u početak književne pokretnje na jugu krstio Milutinom i pod tiem imenom mnogu pjesmicu u sviet turio. Na isti način i u isto doba izadje na glas i Srbin Milutin i bilo je medju njima takmenja, a potla pažnje i prijateljstva. S toga pjesnik pjesniku veli: ime moje! i preporučuje mu svoje zlato, da ga liepo dočeka. U XV. kr. zove ga dikom Sriema i poziva ga, da zapjeva Sriema slavu!

U XVIII. kr. trebaš znati, da je Smederevo u Srbiji na desnom briegu Dunava i trebalo bi, da pročitaš prekrasno pjevanje Gundulićevo, kako je Kizlar-aga zarobio liepu kćerku Ljubdragovu.

U XIX. kr. Babakaj je gola stiena (krš) usred Dunava. Tu se svija Dunav na lievo i ulazi u tjesnac medju dvie goleme klisurine, štono se daleko už njega pružaju. Desnim krajem vide se tragovi rimske tik do Dunava usječene ceste, koju su česti mostovi spajali; jer se vide i sad izdubene rupe, u kojieh su grede utvr-

Digitized by Google

djene bile. Lievim krajem vijuga se liepi u stiene usječeni a gdjegdje tja do Dunava čvrstim zidom ukriepljeni Siečnjev drum, nad koji se po koji put nadvode goleme stiene, da ti se tuda vozećemu sve koža ježi od straha, gdje bi se mogla ogromna takva okapina odlomiti i tebe i kola i konje smrviti. Svu tu dubodolinu zovu i Niemci i Rumunji i Srbljі klisurama (die „Klisur“). Znamenita je još na lievom kraju grdna pećina (špilja) a na desnom napis i mjesto gdje je Trajanov most stojao. Svaki predjelak te dubodoline ima svoje ime, pjesnik napominje samo „kazan“ „bikove“ i „izlaz“ (i Niemci vele „am Izlaz“); a marljiv bi naš jezikoslovac toga puno više pobilježiti mogao. Sav je priedjeo sbilja krasan i užasan i vriedno je tuda bar tamo do Ršave proputovati!

U XX. kr. Šebeš je potok; a u romanskoj pukovniji ima jedna gradina, što se sbilja zove Ovidijev toranj; al da je tu zaista bivao Ovidij, nije vriedno vjerovati.

U XXIV. kr. lagoda = *Anmuth* = *comitas.*

U XXVII. kr. lagoditi = *in Anmuth weilen* = *commode et comiter existere.*

U XXXI. kr. tužaljka = *Klagelied* = *nenia.*

U XXXV. udoblje = *Gunst des Augenblickes* = *oportunitas.*

Šmederevka, tamjanika, ružica, Slaukamenka različne su po Sriemu poznate vrsti grožđja. Vijenka (u Sriemu kažu „evenka“) =

Digitized by Google

ein langer Strauss von Weinreisern mit Trauben = *longus fasciculus sarmentorum.*

U XXXVI. kr. lebdenje = *zärtliche Pflege* = *cura materna.*

U XXXVIII. kr. čuvida = *die Maske* = *larva.*

U XLI. kr. svisnuti = *bersten* = *rumpi.*

U XLIII. kr. pepeo gromoderni = *die durch den Blitzstrahl erzeugte Asche* = *pulvis fulmine exustus.*

U XLIV. kr. gramziti = *lechzen* = *cupere ardenter.*

U XLV. kr. znaj, da ima vruškoj gori na tjemenu vrdnička kula, u podgorju vrdnički samostan, a u dolini selo Vrdnik, koje je od samostana na puškomet daleko. Vrdnički samostan zove se obično Ravanicom; jerbo je iz samostana Ravanice, zadužbine cara Lazara u Srbiji, prenešeno Lazarevo tielo u Vrdnik te u samostanskoj crkvi na desni kraj pred ikonostasom u mrtvačkoj škrinji položeno, kamo svjetina dolazi klanjati se i cjelivati narodnju svetinju. Pokazuju na Vrdniku i zlatnu čašu, kojom je car Lazar Milošu Obiliću nazdravio u oči kosovske bitke, i pokazuju krasnu osnovicu od suhoga srebra, po kojoj je neki Dubrovčanin Ravanicu sagradio. Vrdničkom vilom zove pjesnik poznatu srbsku književnicu gospodičnu M. S., koja u Vrdniku na očevini samotuje i pjesnikuje. Nemogav dočekati u posjet došavšega pjesnika, primila od njega po sestri dostavljenu ružicu i poslala mu potla na uzdarje dvie svoje knjige.

U XLVII. kr. zatomiti = *unterdrücken, supprimere.*

Digitized by Google

U XLIX. kr. blažiti se i nježiti se = *in Hochgenüssen und Zärtlichkeiten sich ergehen* = *percelli beatitudine et blandicia.*
U LII. kr. oskudica = *die Dürftigkeit* = *penuria.*
U LV. kr. čestiti (učestati) = *oft thun (hier: oft krähen) frequento.*
rudjeti (ruditi) = *sich röthen* = *subrubescere.*
U LVI. neman = *Ungethüm* = *abominamentum.*
U LVII. kr. zloudesnik = *der vom Schicksal Verfolgte* = *infaustus.*
U LIX. kr. zloguk = *Unheil prophezeiend* = *mala vaticinans.*
U LXI. kr. romoran = *tönevoll* = *sonorus.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

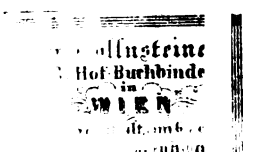
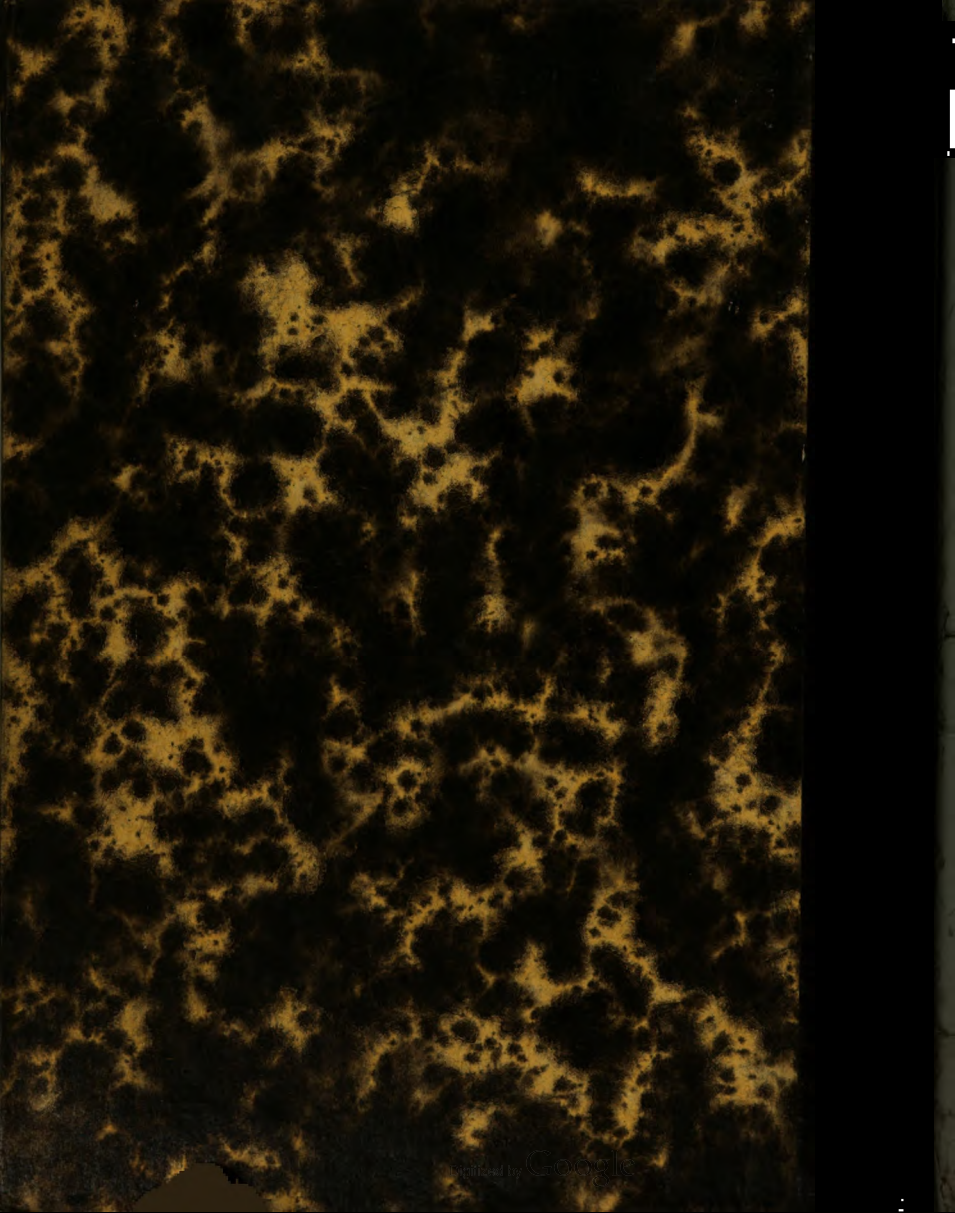
Digitized by Google